תלמוד בבלי בבא קמא נז עמוד ב'

ליסטים מזויין גנב הוא?!

תזכורת 1:

- שודד אלים דינו:

רב יוסף: שודד אלים דינו כגנב המשלם תשלומי כפל.

אביי: שודד אלים דינו כגזלן.

הגמרא מביאה 2 מקורות שמהם עולה קושי לשיטת רב יוסף.

תזכורת 2:

רבי יוחנן: הטוען טענת גנב באבדה-משלם תשלומי כפל.

שומר חינם\שומר שכר ששלחו יד (השתמשו) בפקדון שברשותם-יהיו חייבים אף על דברים שהיו פטורים מהם מלפני כן.

שמות פרק כב- שומר חינם

(ו) כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ כֶּסֶף אוֹ כֵלִים לִשְׁמֹר וְגֻנַּב מִבֵּית הָאִישׁ אִם יִמָּצֵא הַגַּנָּב יְשַׁלֵּם שְׁנָיִם:

(ז) אִם לֹא יִמָּצֵא הַגַּנָּב וְנִקְרַב בַּעַל הַבַּיִת אֶל הָאֱלֹהִים אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ:

שמות פרק כב-שומר שכר

(ט) כִּי יִתֵּן אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ חֲמוֹר אוֹ שׁוֹר אוֹ שֶׂה וְכָל בְּהֵמָה לִשְׁמֹר וּמֵת אוֹ נִשְׁבַּר אוֹ נִשְׁבָּה אֵין רֹאֶה:

(י) שְׁבֻעַת ה' תִּהְיֶה בֵּין שְׁנֵיהֶם אִם לֹא שָׁלַח יָדוֹ בִּמְלֶאכֶת רֵעֵהוּ וְלָקַח בְּעָלָיו וְלֹא יְשַׁלֵּם:

(יא) וְאִם גָּנֹב יִגָּנֵב מֵעִמּוֹ יְשַׁלֵּם לִבְעָלָיו:

בברייתא נשאלה השאלה הבאה: מדוע התורה הזכירה את דין 'שליחות היד' פעמיים? הרי היא הייתה יכולה להזכיר את הדין לגבי שומר חינם, והיינו לומדים בדרך של 'קל וחומר' שאותו הדין שייך גם לגבי שומר שכר?

קל	חמור
שומר חינם חייב רַק במקרה של פשיעה	שומר שכר חייב גם במקרה של גניבה.

הידעת??? קַל וָחוֹמֶר היא אחת מהמידות שהתורה נדרשת בהן לשם פרשנות התורה והסקת הלכות. מדובר בשיטה לוגית לְהָחָלַת והעברת דין ממקרה אחד למשנהו, כאשר המקרה האחד קל יחסית, והשני חמור ממנו.

על כך עונה הברייתא: אין מקום ל-'קל וחומר' בין שומר שכר לחינם, שהרי יש נקודה שבה השומר חינם יותר חמור מהשומר שכר!

חמור	קל
שומר חינם חייב לשלם תשלומי כפל במקרה של טען טענת גנב ונמצא משקר	שומר שכר אינו חייב לשלם תשלומי כפל במקרה של טען טענת גנב ונמצא משקר אלא רק קרן.

אביי: על פי שיטת רב יוסף ששודד מזויין דינו כגנב, תירוץ הברייתא הנ"ל אינו מתקיים!!!

משיב רב יוסף: גם לשיטתי, ניתן לומר שדין שומר חינם 'חמור' יותר מדין שומר שוכר ואי אפשר ללמוד ביניהם בדרך של 'קל וחומר'.

חמור	קל
שומר חינם <u>חייב לשלם תשלומי כפל</u> **בכל מקרה** של טען טענת גנב ונמצא משקר	שומר שכר אינו <u>חייב לשלם תשלומי כפל</u> אלא רק במקרה של טען טענת גנב ונמצא משקר אלא רק קרן.